

УДК 005.591.6:338.483.12:069

Гертель А.Я.

студентка гр. МТБ-11д(м)

Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету
м. Вінниця, Україна
наук. кер. – к.геогр.н., доцент Кізюн А.Г.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МУЗЕЙНІЙ СПРАВІ

Музеї – це закриті скарбниці культурної спадщини, які мають за завдання зберігати, досліджувати і популяризувати це надзвичайно важливе джерело знань. Однак у цифрову епоху, коли технології стрімко розвиваються, музеї мають впроваджувати інноваційні технології, щоб залучати нову аудиторію та покращувати якість своїх послуг. В епоху бурхливого розвитку інформаційних технологій для українських музеїв важливо відігравати активну роль у впровадженні цифрових систем інформаційного забезпечення відвідувачів. Новітні технологічні засоби дозволяють значно розширити можливості ярмарків щодо демонстрації експонатів, надання додаткової текстової та графічної інформації, представлення відсутніх експонатів та організації віртуальних виставок. Необхідність технологічної модернізації музеїв зумовлена значним ускладненням умов функціонування та розвитку музеїв. На сьогодні саме європейські музеї є одними з лідерів у використанні сучасних технологій в музейній справі [1].

Аналіз впровадження сучасних інноваційних технологій у систему музеїв в Україні присвячено праці таких вітчизняних учених як В. Банах, Л. Белохвастов, Н. Білан, К. Василик та ін. Інновації в музейній практиці світу досліджують М. Белікова, В. Василик, П. Вербицька, Є. Прокопенко, І. Салата, А. Черненко, Л. Халецька, та ін.

Розвиток сучасних інформаційних технологій та їх застосування в різних сферах життя все більше актуалізують проблеми соціальної інформаційної культури, передбачають використання нових методів і підходів у роботі різноманітних культурно-освітніх і науково-дослідних установ.

Новаціями в роботі Музею Наукової Фундації є переважно оцифрування музейних колекцій та створення відповідного програмного забезпечення (стандартів) для обліку музейних фондів. Назвемо найвідоміші з них:

1. CDWA (Категорія творів мистецтва). Описує інформаційний ресурс для баз даних мистецтва, який надає концептуальні методи для опису та доступу до творів мистецтва та зображень. Надає термінологію, яка допоможе поєднати інформацію з різних систем і зробити її більш доступною.

2. MIDAS (Рекомендації щодо інвентаризації пам'яток та стандарт даних). MIDAS забезпечує загальний формат для опису інвентаризації пам'яток, а також містить набір «інформаційних схем», які забезпечують логічне групування фактів, які в цілому утворюють інформаційний опис, достатній для створення запису про конкретний об'єкт у MIDAS інвентар. Кожен сценарій охоплює кілька «інформаційних одиниць», що містять основні факти. Словник MIDAS визначає кожен інформаційну одиницю.

3. SPECTRUM (Британський стандарт музейної документації). Цей стандарт для управління музейною документацією та колекціями базується на концепції 21 типової музейної процедури та «одиниць інформації» (даних, необхідних для реалізації кожної процедури).

4. LIDO (Інформаційний стандарт опису легких об'єктів). Сильною стороною LIDO є його здатність підтримувати повний спектр описової інформації про музейні предмети. Його можна використовувати в різних предметах, таких як мистецтво, архітектура, історія культури, технічна історія, природнича історія [2].

Сучасний світ переживає справжню революцію в галузі музейної та туристичної індустрії завдяки технологічним досягненням. Ці інноваційні технології змінюють спосіб, яким ми взаємодіємо з культурним спадком та

відкривають нові можливості для навчання, розваги та дослідження. Розглянемо конкретні детальніше види таких інновацій на прикладі найвідоміших музеїв Європи.

Однією з найвражаючих інновацій у музейній галузі є використання віртуальної реальності (VR) і доповненої реальності (AR). Ці технології дозволяють відвідувачам взяти участь у захоплюючих іммерсивних подорожах, де вони можуть взаємодіяти з експонатами на зовсім новому рівні. Наприклад, Музей Паризької Опери використовує VR, щоб дозволити відвідувачам відчувати себе на сцені оперного театру та переглянути, як відбуваються підготовки до вистави [3].

Багато європейських музеїв розробляють власні мобільні додатки та інтерактивні платформи, які надають відвідувачам можливість отримати більше інформації про експонати та історію мистецтва. Наприклад, Лувр в Парижі має власний мобільний додаток, який надає відвідувачам можливість знайти всю необхідну інформацію про картини та скульптури в музеї, а також створює інтерактивні маршрути для подорожей.

Іншою інноваційною технологією є використання штучного інтелекту (AI) для покращення взаємодії відвідувачів з музейними колекціями. Музей Prado в Мадриді використовує AI в сервісі Google Arts&Culture для створення персональних рекомендацій для відвідувачів на основі їхніх інтересів і передвідомлення їх про цікаві виставки та події [4].

Багато музеїв і виставкових закладів впроваджують цифрові технології для покращення відвідування та навчання відвідувачів. Використання цифрових аудіогідів і QR-кодів є популярним способом зробити музейний досвід більш інтерактивним і освітнім.

Аудіогіди функціонують у Колізеї (Італія), Версалі (Франція), галереї Альбертіна та палаці Шенбрунн (Австрія), палаці Долмабахче (Туреччина), Лондонському Тауері, палаці Шарлоттенбург (Берлін), Музеї Ваза (Швеція) тощо. В усіх місцях, перелічених вище на даний момент вже доступні аудіогіди саме українською мовою [5].

Не менш цікавим впровадженням у Національній Австрійській бібліотеці в місті Відень, є встановлення спеціального екрану, де можна детально розгледіти весь розпис на стелі бібліотеки. Можна лише доторком збільшити кожен елемент картин, обрати найцікавіший і прочитати інформацію про нього на декількох мовах.

Отже, епоха змін інформаційних технологій висунула нові вимоги до музеїв, вимагаючи подальшого впровадження та використання інноваційних технологій для створення віртуальних експозицій. Вивчення закордонного досвіду в інноваційних технологіях сприятиме оптимізації вітчизняної музейної діяльності та поглибленню міжнародної співпраці. Варто зазначити, що у формі культурно-просвітницької діяльності важливо використовувати інтерактивні технології, щоб дозволити аудиторії брати активну участь у комунікації музею з метою кращого сприйняття досвіду музейного простору.

Література:

1. Миша В.П. Нові технології в галузі музейної комунікації. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 6. С.165-168.
2. Мовою пікселів та байтів. *Український Тиждень*. 2019. URL: <https://tyzhden.ua/movoju-pikseliv-ta-bajtiv/> (дата звернення: 24.10.2023).
3. Головний сайт Музею Паризької опери. URL: <https://www.operadeparis.fr/en> (дата звернення: 24.10.2023).
4. Національний музей Прадо в Google Arts. *Google Arts & Culture*. URL: <https://artsandculture.google.com/entity/m01hlq3?hl=uk> (дата звернення: 25.10.2023).
5. 50 історичних та культурних пам'яток заговорили українською. *BOBA*. URL: <https://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/50868-50-svitovykh-pamiatok-hovoriat-ukrainskoju-olena-zelenska-rozpovila-pro-novi-audiohidy> (дата звернення: 28.10.2023).